

Kaisa Ylitapio

OSAKEKAUPPA VS LIKETOIMINTAKAUPPA

Case X yritys

OSAKEKAUPPA VS LIIKETOIMINTAKAUPPA

Case X yritys

Kaisa Ylitapio
Opinnäytetyö
Kevät 2016
Liiketalouden koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma, taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Kaisa Ylitapio

Opinnäytetyön nimi: Osakekauppa vs. liiketoimintakauppa: Case X yritys

Työn ohjaaja: Juhani Kurula

Työn valmistumislukukausi- ja vuosi: Kevät 2016

Sivumäärä: 28

Yrittäjien ikääntyessä on yrityskaupat ja sukupolvenvaihdokset ja niihin liittyvät selvitystyöt ajankohtaisia. Suomessa eläköityy tulevien vuosien aikana kymmeniä tuhansia yrittäjiä, jotka etsivät yritykselleen jatkajaa tai vaihtoehtoisesti lopettavat yrityksensä.

Työn tavoitteena on selvittää toimeksiantajalle osakeyhtiön yrityskaupan vaihtoehtoja ja niiden veroseuraamuksia. Toimeksiantaja on pieni majoitus- ja ravitsemusalan yritys, jonka yrittäjät ovat suunnitelleet eläkkeelle jäämistä myytyään yrityksensä. Yrityksen kauppaprosessi saatiin päätökseen ennen työn valmistumista, joten työ tehtiin vertailevana selvityksenä eri kauppatapojen välillä.

Teoriaosuudessa käsitellään osakeyhtiön yrityskaupan yleisimmät muodot, osakekauppa ja substanssi- eli liiketoimintakauppa sekä niitä koskevia verotuskäytäntöjä. Työssä tuodaan esille näiden kauppatapojen eroja toiminnallisesta ja verotuksellisesta näkökulmasta. Teoriaosuudessa käsitellään toimeksiantajan yrityskauppatahtuman osalta tarpeellisia tietoja verotuksen osalta.

Lopuksi esitellään toimeksiantajan yrityskaupasta laskelmia veron määrästä kaupan toteutuessa osakekauppana tai liiketoimintakauppana. Laskelmien pohjalta ei voida suoraan sanoa kumpi kauppatapa on parempi, vaan selvittelyssä on otettava huomioon useita asioita niin yrityksen, osakkeenomistajien kuin ostajankin osalta. Toteutunut yrityskauppa onkin kompromissi, jossa on otettu huomioon niin myyjän kuin ostajankin näkökulmat.

Asiasanat: Yrityskauppa, luovutusvoitot, verotus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences

Degree programme in business economics, option of financial administration

Author: Kaisa Ylitapio

Title of thesis: Share transaction vs business transaction: Case X company

Supervisor: Juhani Kurula

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2016 Number of pages: 28

Acquisitions and generational changes are topical issues at the moment as the entrepreneurs get older. More than ten thousand Finnish entrepreneurs will retire in the next few years. And they are seeking continuators for their companies or alternatively closing down them.

Objective of this thesis is to find out different alternatives to realize limited company's acquisition. And also explain the taxation of it. Client of this thesis is a small company which works in accommodation and restaurant business. Entrepreneurs of company are planning to retire and are willing to sell their company. Company's acquisition was completed before this thesis was ready. The study was finished as comparison between share trade and selling a business.

In the theory section share the most general forms of limited company's acquisitions, share trade and selling a business and those touching taxation practices are dealt with. In the work the differences of these trade practices from the functional and fiscal point of view are brought out. In the theory share necessary information for the taxation is dealt with for the client's acquisition.

Finally it will be demonstrated a tax calculation of the client's acquisition when the trade comes true as share trade or as selling a business. On the basis of the calculations cannot be directly said which trade practice is better but in the settling several matters must be taken into consideration so for a company, shareholders like the buyer. The corporate acquisition which has come true indeed is a compromise in which a seller as well as the buyer's points of view have been taken into consideration.

Keywords: Corporate acquisition, profits from assignment, taxation

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	YRITYKSEN ESITTELY	8
3	OSAKEYHTIÖN YRITYSKAUPPA	9
3.1	Osakekauppa	9
3.2	Liiketoimintakauppa.....	10
3.3	Kauppatapojen vertailu.....	12
4	OSAKEKAUPAN VEROTUS	13
4.1	Yrittäjän asema osakekaupassa.....	13
4.2	Luovutusvoitto	13
4.3	Luovutusvoiton verotus	15
5	LIIKETOIMINTAKAUPAN VEROTUS.....	17
5.1	Kauppahinnan verotus	17
5.2	Varainsiirtovero liiketoimintakaupassa.....	18
5.3	Arvonlisävero liiketoimintakaupassa.....	18
5.4	Kiinteistöinvestointien arvonlisäverotus.....	19
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	21
6.1	Osakekaupan verotus	21
6.2	Liiketoimintakaupan verotus.....	23
6.3	Yhteenvedo	24
7	POHDINTA	25
	LÄHTEET.....	27

1 JOHDANTO

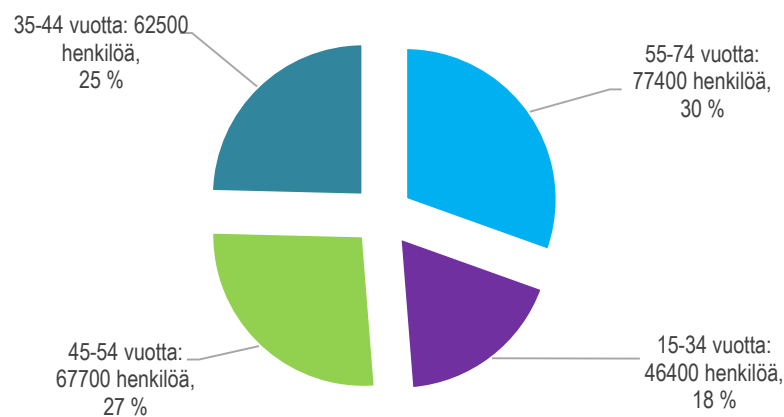
Toimeksiantajayritys on pieni majoitus- ja ravitsemusalan yritys, jonka yrittäjät ovat jo pitkän yrittäjätöiden tehneitä. Yrittäjien mielessä on kypsynyt ajatus yrityskaupasta, joka mahdollistaisi yrittäjien eläkkeelle jäämisen. Yrittäjillä on aiempaa kokemusta yrityskaupoista ja heidän yrityskauppaprosessinsa alkoikin kartoittamalla yrityksen arvoa ja mahdollisia ostajia. Kun kauppa alkoi lähentyä toteutusta, pyysivät he minua arviomaan toteutuvan kaupan veroseuraamuksia. Kauppaprosessi eteni lopulta nopealla aikataululla ja kauppa toteutui ennen työn valmistumista. Kuitenkin työ tehtiin selvityksenä kumpi kauppatapa, liiketoimintakauppa vai osakekauppa, olisi ollut parempi ja edullisempi vaihtoehto verotuksellisesta näkökulmasta.

Tässä opinnäytetyössä tutustutaan osakeyhtiön yrityskaupan toteuttamistapoihin ja niistä koituihin veroseuraamuksiin myyjän näkökulmasta. Työssä käsitellään toimeksiantajayrityksen kauppatapahtumaa keksityin luvuin. Työn tavoitteena on selvittää toimeksiantajalle yrityskaupan veroseuraamuksia kaupan toteutuessa liiketoimintakauppana tai osakekauppana. Kauppatapoja vertaillaan erilaisten laskelmien avulla tarkoituksenaan tuottaa konkreettisia vertailtavia lukuja eri vaihtoehtoista. Vertailun lähtökohdaksi asetetaan kauppahinta, joka on sama molemmissa kauppatavoissa. Työssä keskitytään käsittelemään yrityskauppaa ja sen veroseuraamuksia vain myyjän näkökulmasta.

Työn teoriapohja koostuu kirjoista ja sähköisistä lähteistä, jotka käsittelevät yrityskauppaa ja yritysjärjestelyjä sekä merkittävässä osassa ovat Verohallinnon vero-ohjeet. Tärkeässä roolissa ovat myös yrityksen tilinpäätöstiedot, joita tutkimalla saadaan selvitettyä yrityskaupan veroseuraamuksia. Yrittäjiä haastatellaan tarvittaessa, jos tarvitaan yksityiskohtaisempia tietoja yrityksestä ja toteutuneesta kaupasta. Haastattelu tehdään teemahaastatteluna, jolloin haastattelu koostuu erilaisista teemoista, joihin haetaan vastauksia keskustellen (Kananen 2015, 148).

Toimeksiantajan yrityskauppatilanteesta halutaan saada syvälinen ja monipuolinen kuva, joten luonnollinen valinta opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi on tapaustutkimus. Tapaustutkimuksessa eli case-tutkimuksessa yhdistetään kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Aineistoa kerätään haastatteluin ja hyödyntäen aihealueesta löytyvää teoretietoa. Hankitun aineiston pohjalta tuotetaan laskennallisin keinoin numeerisia arvoja koskien yrityskaupan verotusta. (Kananen 2015, 75.)

Aiheesta on tehty useita opinnäytetöitä erilaisista näkökulmista. Opinnäytetyöt ovat olleet opas-tyyppisiä töitä yrityskauppa- ja sukupolvenvaihdosprosesseista ja osa töistä on keskittynyt tietyn tapauksen tutkimiseen. Suomen yrittäjien ikääntyminen ja toisaalta myös verotuksen uudistukset yrityksen sukupolvenvaihdostilanteissa ovat varmaankin osaltaan nostaneet aiheen esille myös opinnäytetöissä. Työ- ja elinkeinoministeriön Yrittäjyyskatsaus 2012 mukaan Suomessa eläköityy kymmeniä tuhansia yrittäjiä lähivuosien aikana. Osa löytää yritykselleen jatkajan perhepiiristä ja osalle yrityksen jatkajaksi tulee ulkopuolinen ostaja. Voi myös käydä niin, että ainoa mahdollisuus on yrityksen lopettaminen. Alla olevasta kuvioista nähdään yrittäjien ikärakenne ja osuus kaikista yrittäjistä vuonna 2011.

KUVIO 1. Yrittäjien määrä ja osuus ikäryhmittäin ilman avustavia perheenjäseniä (pl. alkutuotanto) 2011 (mukaillen Työ- ja elinkeinoministeriö, Yrittäjyyskatsaus 2012, 123)

Yrittäjät siis ikääntyvät ja tarvitsevat näkemyksiä yritystoimintansa tulevaisuuden suhteen. Tässä oivana apuna ovat opiskelijat ja heidän tekemänsä opinnäytetyöt. Vaikka aihe on tuotu useaan otteeseen esille, voi jokainen työ tuoda toimeksiantajalle tietoa ja uutta näkemystä juuri heidän tilanteeseensa. Jokainen yrityksen sukupolvenvaihdos on erilainen ja lukuisat työt, kuten tämäkin, antavat yksityiskohtaista tietoa juuri tietyn yrityksen tapaukseen.

2 YRITYKSEN ESITTELY

Toimeksiantajayritys on pieni majoitus- ja ravitsemusalan yritys, joka sijaitsee Pohjois-Suomessa. Sen liikevaihto on noin kaksi miljoonaa euroa ja yritys työllistää keskimäärin 10 henkilöä. Yritys on yhtiömuodoltaan osakeyhtiö ja sen omistaa yrittäjäpariskunta. Toimintaa yrityksellä on ollut noin 20 vuoden ajan ja sen elinkaaren aikana on tapahtunut uuden liiketoiminnan ostaminen ja yhden liiketoimintaosan ja siihen kuuluvien kiinteistöjen myyminen. Liiketoiminta on ollut kasvusuuntaista ja voitollista yrityksen alkuaajoista lähtien.

Yritys on kehittänyt liiketoimintaansa säännöllisesti ja uusinnut kalustoa ja tiloja. Se on vienyt toimintaansa sähköisempään suuntaan ottamalla käyttöön erilaisia sähköisiä alan järjestelmiä. Lisäksi yhtenä suurimpana uudistuksena on uudisrakennus, joka on valmistunut noin kaksi vuotta sitten. Hanke toteutettiin yhteistyössä toisen paikallisen yrittäjän kanssa ja rakennuksen omistajuus jakaantuu tasan. Yrityksen tilat koostuvat hotellirakennuksesta, jonka tiloissa on myös ravintola ja kahvila, sekä erillisistä majoitusrakennuksista, jotka sijaitsevat päärakennuksen läheisyydessä. Yritys myös omistaa tontin, jolla sen päärakennus sijaitsee.

Yrittäjät ovat hiljalleen kypsyneet ajatukseen yrityksen luopumisesta. He ovat kartoittaneet eri vaihtoehtoja ja päätyneet myymään yrityksen ulkopuoliselle ostajalle. Yrittäjät laskivat kauppahinnan yritykselle peilaten yrityksen omaisuutta ja asemaa sekä saavutettua mainetta. Ratkaisevassa roolissa kauppahinnan määrittämiselle oli myös hinnan tekeminen houkuttelevaksi ostajia kohtaan.

Yrittäjät ovat pohtineet kaupan toteuttamistapoja ja niistä mahdollisesti koituvia veroseuraamuksia ja muita seuraamuksia. Myyjät myisivät mielellään koko yhtiön, mutta ovat valmiita toteuttamaan kaupan myös liiketoimintakauppana eli myymällä kiinteistöt ja liiketoimintaan liittyvän irtaimen omaisuuden. Kaupan lopulliseen toteutumiseen vaikuttaa myös ostajan kanssa käymät neuvottelut ja lopputuloksena on päädyttävä molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun. Ostajaehdokkaista ilmaantuikin lopulta useampi ja yhden kanssa neuvottelut saatettiin päätökseen ja kauppa toteutui huhtikuussa 2016.

3 OSAKEYHTIÖN YRITYSKAUPPA

Yrityskauppa on monivaiheinen prosessi, joka alkaa yrittäjän luopumispäätöksestä. Päätöksen teon jälkeen yrittäjän on määritettävä yritykselleen kauppahinta, joka on mahdollisimman korkea, mutta kuitenkin ostajaa kohtaan kohtuullinen ja kiinnostusta herättävä. Sopivan ostajan löytyttyä on vielä päästävä yksimielisyyteen kauppahinnasta ja kaupan ehdoista. Yrityskauppaprosessi herättää verotuksellisia kysymyksiä ja lisäksi siihen liittyy paljon erilaisia vastuukysymyksiä. (Lakari 2012, 17.)

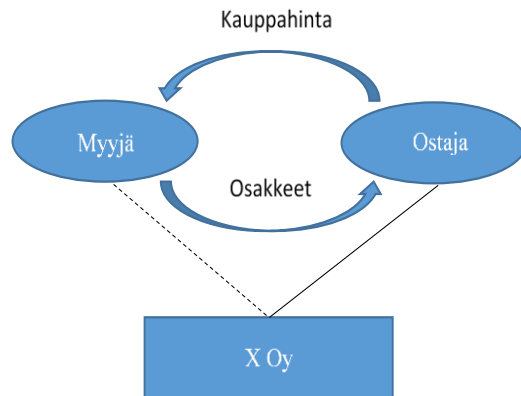
Osakeyhtiön yrityskaupassa on kyse järjestelystä, jossa ostetaan kohdeyrityksen liiketoiminta eli substanssi tai osa siitä tai osakkeet (Immonen, 2015 s.34). Kaupankohteen ollessa yrityksen toiminta ja siihen liittyvä liikeomaisuus puhutaan liiketoiminta- eli substanssikaupasta. Kun taas kaupan kohteena ovat yhtiön osakkeet, on kyseessä omistus- eli osakekauppa. Nämä kauppatilanteet eroavat toisistaan sekä muodollisesti että asiallisesti. (Immonen 2015, 14.)

3.1 Osakekauppa

Osakekauppa on irtaimen omaisuuden kauppaa, jonka suoritusvelvollisuuksia ja häiriötilanteita sääntelee kauppalaki. Lisäksi osakekaupassa on huomioitava osakeyhtiölain ja yhtiön yhtiöjärjestyksen asettamat vaatimukset. Osakekauppaa koskevia verolakeja ovat tuloverolaki ja elinkeinoverolaki. (Immonen 2015, 46.)

Osakeyhtiön osakekanta muodostuu yhtiön omistajien omistamista osakkeista, joita voidaan luovuttaa rajoituksettomasti yhtiöjärjestyksen sallimissa puitteissa. Osakekaupassa on kyse yrityksen omistajan luovuttamasta omaisuudesta eli osakeyhtiön osakkeista, jotka ovat omistajansa irtainta varallisuutta. Osakkeiden myyntiin sovelletaan tuloverolain luovutusvoittosäännöksiä silloin kun osakkeiden myyjänä on luonnollinen henkilö tai kuolinpesä. Yhtiön omistajana voi myös olla osakeyhtiö ja yhtiön myydessä osakkeita katsotaan se liikevarallisuuden myynniksi. Osakeyhtiön myydessä osakkeita sovellettavaksi tulee pääsääntöisesti elinkeinoverolain säännökset. (Siikarla 2001, 334.)

Alla olevassa kuviossa on havainnollistettu myyjän, ostajan ja yrityksen asemaa osakekaupassa. Myyjä eli yhtiön osakas myy omistamansa osakkeet ostajalle kauppahintaa vastaan. Ostaja maksaa kauppahinnan myyjälle ja saa vastineeksi yrityksen.

KUVIO 2. Osakekauppa kuviona.

Kauppan toteutuessa osakekauppana siirtyy koko yritys velkoineen ja vastuineen ostajalle ja myyjälle jää kaupasta velaton hinta yrityksestään. Ostajan näkökulmasta osakekauppa pitää sisällään riskejä, johtuen siitä, että ostaja vastaa tulevaisuudessa myös yhtiön aiempien toimien vastuista. Riskejä pyritään pienentämään ostajan ja myyjään välisillä sopimuksilla, joissa myyjän on annettava vakuuta liiketoiminnasta ja sopimuksista. (Jari Sotka 2011, viitattu 9.5.2016.)

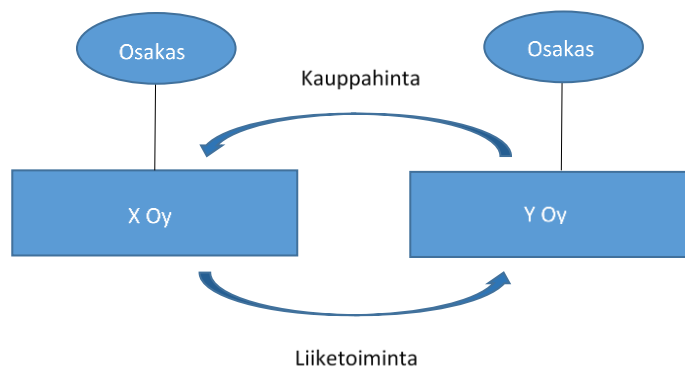
3.2 Liiketoimintakauppa

Liiketoimintakaupassa on kyse irtaimen ja kiinteän omaisuuden kaupasta kaupan kohteesta riippuen. Irtaimen omaisuuden kohdalla kaupan suoritusvelvollisuuksia ja häiriötilanteita sääntelee kauppalaki ja kiinteän omaisuuden kohdalla maakaari. Liiketoimintakauppaa koskevia verolakeja ovat elinkeinoverolaki, varainsiirtoverolaki ja arvonalisäverolaki. (Immonen 2015, 46.)

Liiketoimintakaupassa myydään yrityksen omistamaa omaisuutta, joten myyjänä on yritys ja kaupasta saatava tulo on yrityksen myyntituloa. Myyjäyritys luovuttaa ostajalle omaisuutta kauppahintaa vastaan. Luovutettu omaisuus on yleensä kalustoa, vaihto-omaisuutta ja erilaisia sopimuksia.

Jos kaupassa siirtyy myös velkoja, on velkojilta oltava suostumus velkavastuun siirtämisestä ostajalle. Kauppahinnasta vähennetään myytyjen tase-erien poistamattomat menojäännökset ja näin saadaan selvitettyä kaupasta muodostunut voitto, joka tuloutetaan verotettavaksi. (Lakari 2015, 11.)

Alla olevassa kuviossa on kuvattu myyjän, ostajan ja yrityksen asemaa liiketoimintakaupassa. Myyjänä toimii yritys, joka luovuttaa liiketoimintansa ja siihen liittyvät varallisuuserät vastineeksi kauppahinnasta. Myyjä yhtiön osakas ei saa vastiketta kauppahinnasta.

KUVIO 3. Liiketoimintakauppa kuviona.

Osa kauppahinnasta voi ylittää siirtyvien tase-erien todellisen arvon, tällöin suoritusta pidetään yrityksen liikearvona eli goodwill-arvona (Lakari 2012, 11). Liikearvo on aineetonta omaisuutta, jota ei ole kirjattu taseeseen. Se on muodostunut yrityksen kehittäessä toimintaansa ja vakiinnuttaessa asemaansa hankkimalla hyviä asiakas- ja alihankintasuhteita. Varsinkin palvelualoilla osaava henkilöstö voidaan myös laskea osaksi yrityksen aineetonta omaisuutta. Yrityskaupoissa syntyy usein liikearvoa ja toimialasta riippuen sen määrä voi olla suurikin. Liikearvo on taseessa yrityksen aineetonta omaisuutta ja se yleensä poistetaan viidessä vuodessa. (Talouselämä 2011, viitattu 3.5.2016.)

3.3 Kauppatapojen vertailu

Molemmat kauppatavat sisältävät hyviä ja huonoja puolia kummankin kaupan osapuolen näkökulmasta. Siinä missä osakekauppa voi olla myyjälle verotuksellisesti parempi vaihtoehto, voi se ostajalle olla riski siirtyvien vero- ja muiden vastuiden vuoksi. Ostajan ostaessa vain liiketoimintaa, saa se kauppahintaa vastaan liiketoiminnan ja siihen liittyvät välineet sekä mahdollisuuden hankintamenon poistamiseen myös liikearvon kohdalla. Myyjä taas maksaa veroa luovutusvoitosta ja myyjä yhtiön omistaja ei saa vastiketta kauppahinnasta suoraan vaan joutuu tulouttamaan kauppahinnan yhtiön kautta. Alla olevassa taulukossa 1 on vertailtu osake- ja liiketoimintakaupan eroja.

TAULUKKO 1. Osakekaupan ja liiketoimintakaupan vertailu

Osakekauppa	Liiketoimintakauppa
Tytäryhtiön luovutusvoitto usein verovapaa (esim. EVL 6 b §) Myös henkilöomistajilla verotus edullinen	Luovutusvoitto verollinen Ostaja voi vähentää hankintamenon myös liikearvon osalta
Varainsiirtoveroa on maksettava koko kauppahinnasta	Varainsiirtoveroa on maksettava vain siirtyvistä kiinteistöistä ja arvopapereista
Yhtiön historialliset verovastuut seuraavat mukana	Historialliset verovastuut jäävät myyjälle
Kauppa on arvonnäköveroton	Arvonnäköverokohtelu on selvitettävä erikseen
Verotappiot voivat siirtyä	Verotappiot eivät siirry

(KMPG 2012, viitattu 25.5.2016).

Kuten taulukosta nähdään, on osake- ja liiketoimintakaupassa eroja, eikä voida yksiselitteisesti sanoa kumpi on parempi vaihtoehto. Jokaisen yrityskaupan kohdalla on tutkittava juuri sen kaupan kohde sekä myyjän ja ostajan tilanne, jotta voi sanoa kumpi on siinä tilanteessa edullisempi vaihtoehto. Toisaalta myyjällä ja ostajalla on yleensä hyvin erilaiset intressit ja kumpikin tähtää itselle edullisimpaan vaihtoehtoon.

4 OSAKEKAUPAN VEROTUS

Yrityskaupassa on aina myös verotuksellisia näkökohtia ja kaupan osapuolet pyrkivät omia tarkoituksiinsa tyydyttävään lopputulokseen. Kuitenkin myyjän ja ostajan kohdalla eri kauppatavat eroavat paljonkin verotuksellisesti toisistaan. Myyjälle houkuttelevampana vaihtoehtona voidaan pitää osakekauppaa, jossa voitto on myyjän henkilökohtaista tuloa eikä sitä tarvitse tulouttaa yhtiön kautta. Myyjää verotetaan pääomatuloveroasetusten mukaisesti. Ostajayritys ei voi vähentää kauppahintaa yrityksen omistusaikana vaan vasta myyntitilanteessa hankintahintana. Ostajayritys ei voi myöskään vähentää kauppaa koskevien lainan korkoja vaan ne huomioidaan ostajan henkilökohtaisina tulonhankkimiskuluina. (Suomen yrittäjät 2015, viitattu 13.5.2016.)

Osakekaupassa on kyse arvopapereiden luovuttamisesta, joten varainsiirtoverolain mukaan on luovutuksesta suoritettava varainsiirtovero. Vero suoritetaan vastikkeellisesta omaisuuden luovutuksesta ja sen perusteena on kauppahinta tai vastikkeen arvo. Veron määrä on 1,6% ja sen suorittaa luovutuksen saaja eli ostaja. (Verohallinto 2013, viitattu 16.5.2016.)

4.1 Yrittäjän asema osakekaupassa

Osakeyhtiön osakkeet ovat arvopapereita, jotka ovat omistajansa irtainta omaisuutta. Arvopapereiden luovutukseen ja siitä syntyvään luovutusvoittoon sovelletaan tuloverolain säännöksiä. Merkitäessä yhtiön osakkeita sitä perustettaessa, tulee hankintamenoksi verotuksessa osakkeesta maksettu määrä. Jos osakkeenomistaja tekee lisäsijoituksen yhtiöön, katsotaan se hankintamenon lisäykseksi. (Lakimies 2011, 1530, viitattu 25.5.2016.)

4.2 Luovutusvoitto

Luovutusvoittoa syntyy yleensä, kun henkilö luovuttaa omaisuuttaan vastiketta vastaan ja myyntihinta ylittää omaisuuden hankintamenon sekä voiton hankkimisesta aiheutuneet kulut. Tavallisin vastikkeellinen luovutus on kauppa ja luovutettava omaisuus voi olla joko kiinteää tai irtainta. Omaisuuslajilla ei ole yleensä vaikutusta luovutusvoiton verotukseen. (Verohallinto 2014, viitattu 10.5.2016.)

Luonnollisten henkilöiden luovutusvoittojen laskemiseen voidaan käyttää kahta eri tapaa. Luovutusvoitto voidaan laskea, joko käyttämällä todellisiin kuluihin perustuvaa osto- ja myyntihinnan erotusta tai hankintameno-olettamaa soveltaen. Todellisiin kuluihin lasketaan myytävän omaisuuden hankintahinta ja hankintahintaa lisäävät mahdolliset lisäsjoitukset yhtiöön sekä omaisuuden oston koituneet kulut, kuten esimerkiksi leima- ja varainsiirtovero. Myös myynnistä aiheutuneet kulut otetaan huomioon. Näiden kulujen yhteissumma vähennetään myyntihinnasta, jolloin jäljelle jää verotettava luovutusvoitto. Hankintameno-olettamaa käyttäen saadaan luovutusvoitto selville vähentämällä myyntihinnasta joko 20%- tai 40%-osuus. Vähennettävän prosenttiosuuden määrää omaisuuden omistusaika. Jos omistusaika on alle kymmenen vuotta kaupantekohetkellä, on hankintameno-olettamaprosentti 20 ja vähintään kymmenen vuoden omistusajalla 40. Hankintameno-olettamaa käytettäessä ei oteta huomioon myytävään kohteeseen liittyviä todellisia kuluja. Vertailevia laskelmia tekemällä voidaan selvittää luovutusvoiton määrä kussakin tilanteessa. Luovutusvoiton verotus on toimitettava verovelvolliselle edullisimmalla tavalla. Verovelvollisen on kuitenkin pystyttävä näyttämään toteen todellinen hankintameno ja omistusajan pituus. (Lakari 2012, 18-19.) Omistusaikaa laskettaessa osakeyhtiön osakkeiden hankinta-ajankohdaksi yleensä katsotaan yhtiön perustamishetki eli yhtiön perustamiseksi pidetty yhtiökokous (Kukkonen&Walden 2011, 139).

Alla on esimerkein kuvattu, taulukoissa 2 ja 3, luovutusvoiton muodostumista todellisen hankintameno- ja hankintameno-olettamien mukaan Torsti Lakarin teoksen Yritystoiminnan lopettaminen ja sukupolvenvaihdos taulukoita mukaillen.

TAULUKKO 2. Luovutusvoitto todellisen hankintameno- ja hankintameno-olettamien mukaan.

Luovutusvoitto todellisen hankintameno- ja hankintameno-olettamien mukaan

<i>Myyntihinta</i>	100 000
<i>Alkuperäiset osakkeet</i>	-2 500
<i>Lisäsjoitukset</i>	-10 000
<i>Kulut</i>	-1 000
<i>Voitto</i>	86 500

TAULUKKO 3. Luovutusvoitto hankintameno-olettaman mukaan.

Hankintameno-olettama 20% (omistus alle 10 vuotta)

<i>Myyntihinta</i>	100 000
<i>Hankintameno-olettama (20% 100 000:sta)</i>	-20 000
<i>Voitto</i>	80 000

Hankintameno-olettama 40% (omistus vähintään 10 vuotta)

<i>Myyntihinta</i>	100 000
<i>Hankintameno-olettama (40%)</i>	-40 000
<i>Voitto</i>	60 000

4.3 Luovutusvoiton verotus

Luovutusvoittoa verotettaessa on ensin mietittävä mitä verolajia verotukseen sovelletaan. Kun yrittösakkeiden myyjänä on luonnollinen henkilö, sovelletaan luovutusvoiton verotuksessa tuloverolain normaaleja luovutusvoittoverosäännöksiä (Kukkonen&Walden 2011, 133). Luovutusvoitto on kokonaisuudessaan pääomatuloa ja siihen sovellettava verokanta on 30%. Jos pääomatulot ylittävät vuoden aikana 30 000 euroa, on pääomatulon veroprosentti 34 30 000 euroa ylittävältä osalta. Luovutusvoittojen ollessa vuoden aikana alle 1 000 euroa, ovat luovutusvoitot verovapaita. Vero kohdistuu vain myytävästä kohteesta saatuun voittoon, ei koko kauppahintaan. Voiton verotusvuosi on se vuosi, jonka aikana sitova kauppa on tehty. (Koponen 2013, 313.)

Alla on esimerkin avulla kuvattu veron määrää luovutusvoiton ollessa 60 000 euroa.

TAULUKKO 4. Luovutusvoiton verotus.

Veron määrä

<i>Luovutusvoitto</i>	60 000
<i>vero 30% 30 000:sta</i>	9 000
<i>Vero 34% (60 000-30 000=30 000)</i>	10 200
	40 800

Joissain tapauksissa luovutusvoitto voi olla verovapaata tuloa. Osakkeiden luovutuksen on kuitenkin täytettävä tietyt ehdot, jotka ovat:

Verovelvollinen luovuttaa sellaisen yhteisön osakkeita tai osuuksia, jotka oikeuttavat vähintään kymmenen prosentin omistusosuuteen mainitussa yhtiössä.

Saajana on luovuttajan lapsi, lapsen rintaperillinen, luovuttajan sisar, veli, sisarpuoli tai velipuoli. Verovapaus koskee myös edellä mainitun saajan puolisoa, jos luovutuksensaajina ovat sekä mainittu lähisukulainen että hänen puolisonsa yhdessä.

Omaisuus on ollut yhteensä yli kymmenen vuotta luovuttajan tai hänen ja sellaisen henkilön omistuksessa, jolta hän on saanut sen vastikkeettomasti.

Kaikkien ehtojen on täyttyvä, jotta voitto voidaan katsoa verovapaaksi tuloksi. (Verohallinto 2013, viitattu 16.5.2016.)

5 LIKETOIMINTAKAUPAN VEROTUS

Liiketoimintakaupassa yritys myy liiketoimintansa tai sen osaa ja siihen liittyvää omaisuutta, joten kaupasta syntyvästä verotettavasta tulosta vastaa yhtiö. Tätä kauppatapaa pidetään ostajalle suotuisampana vaihtoehtona. Ostaja suorittaa varainsiirtoveron vain kauppaan sisältyvistä arvopapereista ja kiinteistöistä ja lisäksi ostaja saa korkokulujen vähennysmahdollisuuden sekä liikearvon poistamisen tuomat edut. Myyjää taas verotetaan voitosta yhtiöveron verran ja omistajan halutessa tulouttaa voiton itselleen syntyä usein pääomatuloa, jota verotetaan omistajalta. Liiketoimintakaupassa voi siis myyjäyhtiön omistaja joutua maksamaan voitosta veroa kaksi kertaa. (Andoms 2015, viitattu 13.5.2016.)

Jos yhtiöllä on sellaista omaisuutta, joka ei palvele yhtiön liiketoimintaa, se luetaan henkilökohtaiseen tulolähteeseen. Henkilökohtaisesta tulolähteestä saatuihin luovutusvoittoihin sovelletaan tuloverolain luovutusvoittoverosäännöksiä. (Lakimies 2011, viitattu 18.5.2016.)

5.1 Kauppahinnan verotus

Yrityksen myydessä omaisuuttaan lasketaan verotettavaksi tuloksi myyntihinnan ja kirjanpitoarvon muodostama erotus. Elinkeinoverolain luovutushinnan ja hankintamenon erotuksena syntyy luovutusvoitto. Verotettavan ollessa elinkeinoverolain alainen yritys käytetään luovutusvoiton laskemisessa todellista hankintamenoa. Lähtökohtaisesti kaikki liikeomaisuuden luovutushinnat ovat verotettavaa elinkeinotuloa. Omaisuuslajista riippuen käytetään jaksotusten ja verotuksen osalta kunkin omaisuuslajin nimenomaisia säännöksiä. (Kukkonen&Walden 2011, 134-135.)

Liiketoimintakaupassa yrityksen kauppahinta jaetaan taseen eri omaisuuserille ja liikearvolle. Verotettavan liiketulon määrä selvitetään tutkimalla myytävän omaisuuden luonnetta ja rakennetta sekä siihen kohdistuvaa poistojärjestelmää ja poistamattoman hankintamenon määrää. (Kukkonen&Walden 2011, 137-138.) Kun myytävän omaisuuden menojäännös on suurempi kuin erälle kohdistettu myyntihinta, tuloutetaan menojäännöksen ja myyntihinnan erotus välittömästi verotettavaan tuloon. Hankintamenon ollessa suurempi kuin luovutushinta syntyy liikearvoa, joka realisoituu verotettavaan tuloon, jos liikearvolla ei ole määritelty poistamatonta hankintamenoa. (Lakimies 2011, 1527, viitattu 25.5.2016.) Myyjä maksaa veroa yhteisöveron mukaisesta, vuonna 2016 tuo

vero on 20% tuloksesta. Myyjäyhtiön myydessä koko elinkeinotoimintansa jää sen taseeseen vain rahoitusomaisuuteen kirjattu kauppahinta. Täten myyjäyrittäjä muuttuu rahoitusomaisuusyrittäjäksi ja siihen sovelletaan pääsääntöisesti tuloverolain säännöksiä. (Kukkonen&Walden 2011, 137-138.)

5.2 Varainsiirtovero liiketoimintakaupassa

Mikäli yhtiön luovutettavaan liiketoimintaan sisältyy arvopapereita tai kiinteistöjä, on niistä suoritettava varainsiirtoveroa. Rakennukset ja rakennelmat, jotka palvelevat kiinteistön käyttöä pysyvästi, rinnastetaan kiinteistöksi, vaikka maapohjaa ei luovutettaisikaan. Varainsiirtoveron alaisia arvopapereita ovat esimerkiksi osakeyhtiön osakkeet, osuustodistus taloudellisessa yhteisössä ja säästöpankkien rahastotodistukset sekä osuuspankkien sijoitustodistukset. Sijoitusrahasto-osuuksia ei pidetä verolaissa tarkoitettuna arvopaperina. Varainsiirtoverolla on erilaisia määriä riippuen luovutettavasta kohteesta. Kiinteistöjen varainsiirtovero on 4% luovutushinnasta. Asunto- ja kiinteistöyhtiöiden osakkeiden luovutuksen varainsiirtovero on 2% ja muiden osakkeiden varainsiirtovero on 1,6%. Asunto- ja kiinteistöyhtiöiden osakkeiden vastikkeelliseen luovutukseen sisältyy kauppahinnan lisäksi osakkeisiin kohdistuva osuus yhtiön lainoista. (Verohallinto 2013, 16.5.2016.)

5.3 Arvonlisävero liiketoimintakaupassa

Arvonlisäverolain mukaan liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta tavaroiden ja palveluiden myynnistä on suoritettava arvonlisäveroa. Täten myös liiketoimintakaupassa voi syntyä arvonlisäveron suoritusvelvollisuus. Kun liikkeen luovutuksen yhteydessä luovutetaan tavaroita tai palveluita, sitä ei katsota myynniksi, kun liikkeenjatkaja käyttää luovutettuja tavaroita ja palveluja vähennykseen oikeuttavaan toimintaan. Tässä tapauksessa myyjän ei tarvitse suorittaa veroa eikä ostaja voi vähentää sitä. Ostajan on oltava arvonlisäverollinen toiminnastaan, jonka vähennyskelpoiseen käyttöön tavarat ja palvelut tulevat. Ne luovutettavat tavarat ja palvelut, jotka eivät tule ostajan vähennyksen oikeuttavaan tarkoitukseen, ovat myynnistä arvonlisäverollisia. Tämän säännöksen lainkohta on arvonlisäverolain pykälä 19a. (Verohallinto 2013, viitattu 16.5.2016.)

5.4 Kiinteistöinvestointien arvonlisäverotus

Kun liiketoimintakaupassa luovutetaan myös uudisrakennettuja tai perusparannettuja kiinteistöjä, on otettava huomioon kiinteistöinvestointien arvonlisäverotuksen tarkastamista koskevat säännökset. Kaupassa voi syntyä arvonlisäveron tarkastamista tai toisaalta selvittämiselvollisuus kiinteistöinvestoinnin kohteen luovutuksesta. Tutkittaessa kaupan kohdetta sekä luovuttajan ja luovutuksensaajan asemaa liiketoimintakaupassa, saadaan selvitettyä, miten kyseissä kaupassa on toimitettava kiinteistöinvestoinnin arvonlisäveron tarkastamisen kohdalta.

Arvonlisäverotuksessa on astunut 1.1.2008 voimaan kiinteistöinvestointeja koskeva säännös, joka liittyy uudisrakentamisesta ja perusparantamisesta tehtäviin oikaisuihin kymmenen vuoden tarkastuskauden aikana. Kauden aikana tarkastetaan kiinteistöinvestoinnin vähennyksen määrää, jos kiinteistön vähennykseen oikeuttava käyttö on muuttunut. Tarkastusjakso on kalenterivuosi ja sen aikana tapahtuneet muutokset kiinteistön käytössä oikeuttavat ja velvoittavat alkuperäisen vähennyksen tarkastamiseen. Vuosittain tarkistuksen kohteena on kymmenesosa investoinnin hankintahintaan sisältyvästä arvonlisäverosta. Vuosittaiset tarkastukset kohdistetaan joulukuulle, mutta kiinteistön luovutuksessa, kohdistetaan tarkastus luovutuksen ajankohdan kalenterikuukaudelle. (Verohallinto 2007, viitattu 26.5.2016.)

Kiinteistöinvestoinnista tehtyä vähennystä tarkistetaan tilanteissa, joissa kiinteistön vähennykseen oikeuttava käyttö on muuttunut, kiinteistö on luovutettu, verovelvollisuus on päättynyt tai kiinteistö on poistettu liikeomaisuudesta. Tarkastamisoikeus ja -velvollisuus koskee kiinteistöjä, jotka ovat verovelvollisen liikeomaisuutta. Kiinteistön luovutuksen yhteydessä tarkastamisvelvollisuus ja -oikeus siirtyvät luovutuksensaajalle, silloin kun luovuttajana on elinkeinoharjoittaja, kiinteistö hankitaan luovutuksensaajan liiketoimintaa varten ja luovutuksen yhteydessä ei sovita tarkastusta luovuttajan tehtäväksi. Tarkistusoikeus ja -velvollisuus siirtyvät myös, jos kiinteistö luovutetaan arvonlisäverolain 19 a §:ssä tarkoitetun liikkeen tai sen osan luovutuksen yhteydessä. Tarkastamisvelvollisuuden ja -oikeuden siirtyessä luovutuksensaajalle, on luovuttajan ja luovutuksensaajan annettava selvitys omilla tahoillaan. Luovutuksensaajan on selvitettävä luovuttajalle, että kiinteistö tulee liiketoimintaa varten. Luovuttajan taas on annettava selvitys, josta ilmenee:

- selvityksen antamispäivä,
- luovuttajan ja luovutuksensaajan nimet, osoitteet ja Y-tunnukset,
- luovutuksen ajankohta,

- luovutuksen luonne,
- rakentamispalvelun valmistumis- tai kiinteistön vastaanottoajankohta:
- kiinteistöinvestointia koskeva hankintaan sisältyvä vero,
- se osa kiinteistöinvestoinnin hankintaan sisältyvästä verosta, josta on rakentamispalvelun valmistumisen tai vastaanottamisen yhteydessä voitu tehdä vähennys,
- liikeomaisuudesta poistettua kiinteistöä koskeva hankintaan sisältyvä vero ja
- selvitys siitä, onko luovuttaja tai aikaisempi luovuttaja suorittanut verovelvollisuuden päättyessä tai kiinteistön luovutuksen yhteydessä tarkistuksen, jota ei ole oikaistu.

(Verohallinto 2007, viitattu 26.5.2016.)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Toteutuneen kaupan veroseuraamuksia esitetään erilaisten laskelmien avulla ja vertaillaan kauppataivan vaikutusta verotukseen. Laskelmien pohjana käytettiin kuvitteellista kauppahintaa 3 842 222€, joka on sama kummassakin kauppataivassa. Saatujen vastausten pohjalta muodostettiin käsitys tämän kyseisen kauppataihtuman verotuksellisesta edullisemmasta tavasta. Kauppahinnan lisäksi myös muut yrityksen omaisuuteen ja sen myyntiin liittyvät luvut ovat kuvitteellisia.

6.1 Osakekaupan verotus

Osakkeenomistajia verotetaan heidän ollessa myyjänä osakekaupassa. Toimeksiantajayhtiön omistus jakautuu tasan kahden osakkaan välille, joten kumpaakin osakkeen omistajaa verotetaan henkilökohtaisesti saamastaan tuloista. Kaupan kohteena on yhtiön koko osakekanta. Lähtökohdaksi asetettiin kauppahinta 3 842 222€, joka jaetaan tasan kummankin osakkaan kesken 1 921 111€ luovutushinnaksi. Tämän perusteella lähdettiin hakemaan verotettavan tulon ja maksettavien verojen määrää. Maksettavan veron määrää selvitettiin vertailevia laskelmia tehden, käyttämällä todelliseen hankintamenuon perustuvaa laskentaa ja hankintamenu-olettamaan perustuvaa laskentaa. Hankintamenu-olettaman laskemisessa käytettiin 40% olettamaa, koska yritys on perustettu noin 20 vuotta sitten, joten kymmenen vuoden ehto isommalla hankintamenu-olettamalle täyttyy. Taulukoissa 5 ja 6 lasketaan luovutusvoitto ja siitä maksettavan veron määrä todellisia hankintamenua ja kuluja käyttäen. Hankintamenu-olettamaa ja siihen pohjautuvaa luovutusvoiton verosta esitetään taulukoissa 7 ja 8.

TAULUKKO 5. Luovutusvoitto todellisen hankintamenuon mukaan

Luovutusvoitto todellisen hankintamenuon mukaan

<i>Myyntihinta</i>	1 921 111
<i>Alkuperäiset osakkeet</i>	-6 533
<i>Kulut</i>	-500
<i>Voitto</i>	1 914 078

TAULUKKO 6. Veron määrä todellista hankintamenoa käyttäen

Veron määrä

Luovutusvoitto	1 914 078
vero 30% 30 000:sta	9 000
Vero 34% (1 914 078-30 000=1 884 078)	640 587
Maksettava vero	649 587

TAULUKKO 7. Luovutusvoitto hankintameno-olettaman mukaan

Luovutusvoitto hankintameno-olettaman mukaan

Myyntihinta	1 921 111
Hankintameno-olettama (1 921 111*40%)	-768 444
Voitto	1 152 667

TAULUKKO 8. Veron määrä hankintameno-olettamaa käyttäen

Veron määrä

Luovutusvoitto	1 152 667
vero 30% 30 000:sta	9 000
Vero 34% (1 152 667-30 000=1 122 667)	381 707
Maksettava vero	390 707

Kuten taulukoista 6 ja 8 nähdään, on verotettavalle edullisempi vaihtoehto käyttää hankintameno-olettamaa laskettaessa luovutusvoiton määrää. Koska todellinen hankintameno ja kulut ovat niin pienet verrattuna myyntihintaan, on luovutusvoiton määrä suuri ja siitä maksettava vero on lähes kaksinkertainen verrattuna hankintameno-olettamalla lasketun luovutusvoiton verotukseen.

Verotettavalle edullisempaa vaihtoehtoa käyttäen laskettiin kaupalle nettotulo, joka jää osakkeenomistajalle verojen maksamisen jälkeen. Nettotulon määrä on esitetty taulukossa 9.

TAULUKKO 9. Kaupan nettotulo

Kaupan nettotulo

<i>Myyntihinta</i>	1 921 111
<i>Pääomaverot</i>	-381 707
<i>Nettotulo</i>	1 539 404

6.2 Liiketoimintakaupan verotus

Toimeksiantajayrityksen liiketoimintakauppaan sisältyi kiinteistöjä, kalustoa ja vaihto-omaisuutta. Kauppahintana käytettiin samaa summaa kuin osakekaupassa eli 3 842 222€. Kauppahinta jaettiin kauppakirjan mukaan eri tase-erille. Kuvitteellisen luvuin laskettiin mahdollisia tulevia veroseurauksia. Luvut keksittiin yrityskaupassa siirtyneitä eriä mukailen.

Liiketoimintakaupan verovaikutusten selvittäminen aloitettiin jakamalla kauppahinta taseen erille ja liikearvolle alla olevan taulukon 10 mukaisesti.

TAULUKKO 10. Kauppahinnan jakaminen tase-erille

Kauppahinnan jakautuminen tase-erille

<i>Kiinteistö 1</i>	1 566 444
<i>Kiinteistö 2</i>	469 778
<i>Liittymät</i>	77 778
<i>Sijoitukset</i>	388 889
<i>Vaihto-omaisuus</i>	10 889
<i>Koneet ja kalusto</i>	161 778
<i>Liikearvo</i>	1 166 666
<i>Yhteensä</i>	3 842 222

Kauppahinnan verotettavaa tuloa syntyi liiketoimintakaupassa myydyn omaisuuden ylittäessä kirjanpitoarvon, ylittävä osa näkyy liikearvona kauppakirjassa. Liikearvosta maksetaan yhtiöveron verran veroa. Yhtiövero on tänä vuonna 20 prosenttia. Veron määrän laskeminen on esitetty taulukossa 11.

TAULUKKO 11. Kauppahinnan verotus

Kauppahinnan verotus

<i>Kauppahinta</i>	3 842 222
<i>Tase-erien kirjanpitoarvot</i>	-2 675 556
<i>Liikearvo</i>	1 166 666
<i>Yhtiövero 20% (1 166 666*20%)</i>	233 333

Seuraavaksi tarkasteltiin kauppaan liittyviä arvonlisäverokysymyksiä. Arvonlisä veroa ei tullut maksettavaksi, koska kaupassa siirtynyt omaisuus tuli suoraan ostajan vähennyskelpoiseen käyttöön. Kiinteistöinvestointien osalta ei myöskään tarvinnut tehdä arvonlisäveron tarkastamista vaan tarkastamisoikeuden ja -velvollisuuden siirtyminen ostajalle käsitellään molemmin puolisten tarpeellisten selvitysten antona. Liiketoimintakaupassa näiden laskelmien ja selvitysten perusteella myyjärytyksen kauppahinnasta maksettavan veron määräksi muodostui 233 333€.

6.3 Yhteenveto

Osakekauppaa ja liiketoimintakauppaa ei voi suoraan verrata toisiinsa näiden laskelmien pohjalta, koska liiketoimintakaupan jälkeen olisi kauppahinta vielä tuloutettava omistajille. Tässä opinnäytetyössä ei selvitetty kauppahinnan tuloutuksen veroseuraamuksia, joten ei pystytä sanomaan kumpi kauppatapa olisi ollut osakkeenomistajille edullisempi. Kuitenkin jonkinlaista suuntaa-antavaa informaatioita voidaan myös tämän työn laskelmien pohjalta tehdä.

Osakekaupassa maksettavan veron määräksi muodostui 390 707 euroa osakkeenomistajaa kohden ja liiketoimintakaupassa yrityksen maksettavan veron määräksi tuli 233 333 euroa. Veron määrä on siis pienempi liiketoimintakaupassa, mutta on kuitenkin muistettava, että kaupasta koitunut tulo tulee yhtiölle ja kauppahinta on tuloutettava vielä osakkeenomistajille ja tästä koituu todennäköisesti vielä lisää veroseuraamuksia.

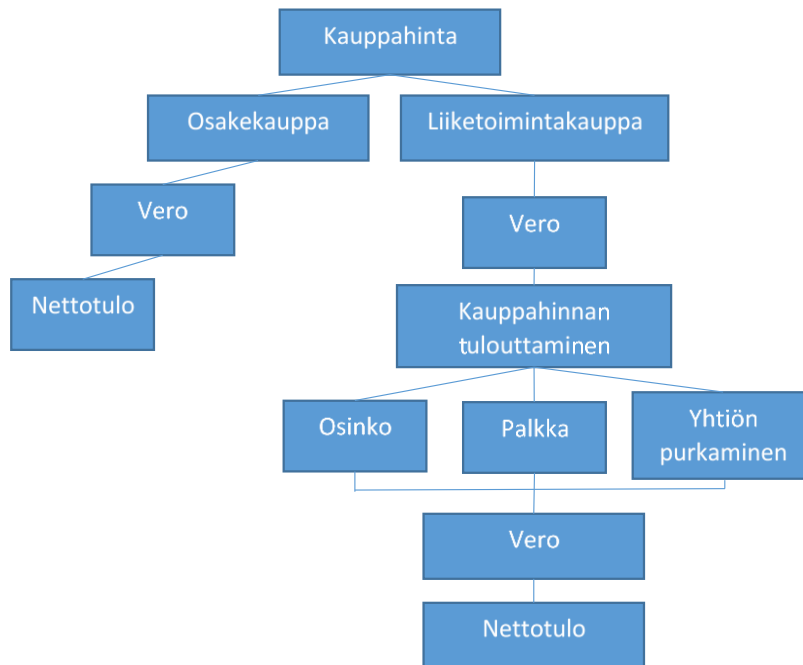
7 POHDINTA

Työn tavoitteena oli selvittää toimeksiantajalle osakekaupan ja liiketoimintakaupan veroseuraamuksia. Tavoitteeseen päästiin ja työssä pystyttiin yrityksen tilanteesta tarkastelemaan eri kauppatapojen eroja. Tuloksina saadut laskelmat ovat suuntaa-antavia eivätkä ne huomio yrityksen muita myyntitilikauden tapahtumia. Opinnäytetyötä olisi voinut laajentaa vielä tekemällä selvityksen kauppahinnan tulouttamista yhtiöstä osakkeenomistajille. Tuloutuksen toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia veroseuraamuksia olisi ollut mielenkiintoista tutkia, mutta työlle asetetun aikataulun puitteissa se ei ollut mahdollista. Opintojen päättyessä selvitystyö mahdollisesti jatkuikin kauppahinnan tulouttamisen vaiheiden selvityksellä ja niiden veroseuraamuksien kartoittamisella. Koin tämän työn olevan hyödyllinen ja omaa ammattiosaamista tukeva ja myös toimeksiantajalle käyttökelpoinen tulevaisuuden suunnitelmien tukena.

Aihe työlle on ollut mielessä jo jonkin aikaa ja yrityskauppaprosessin tultua todelliseksi, päätettiin työ käynnistää. Kauppaprosessi eteni aluksi verkkaisesti ja kiinnostuneita ostajaehdokkaista oli muutamia. Yrityskauppaprosessi sai kuitenkin yllättävän käänteen yhden ostajaehdokkaan vetäytyessä pois ja uuden ehdokkaan tullessa tilalle. Uuden ostajaehdokkaan kanssa neuvottelut etenivät jouhevasti ja pian löydettiin molempia osapuolia miellyttävä ratkaisu. Tämän jälkeen yrityskauppa toteutettiin myyjän ja ostajan toimesta nopealla aikataululla ja kauppa toteutui opinnäytetyön ollessa vielä kesken. Työ kuitenkin päätettiin saattaa loppuun ja näin jälkikäteen tarkistella kyseisen yrityskaupan vaihtoehtoja ja niiden veroseuraamuksia.

Yrityskauppaprosessi on monivaiheinen ja näkökulmia on monia, ostajalla ja myyjällä on erilaiset tavoitteet ja se näkyy kauppaneuvotteluissa. Voi olla, että on tehtävä kompromisseja, jotta päästään molempia miellyttävään ratkaisuun. On vaikeaa suoraan sanoa, kumpi tapa tässä yrityskaupassa olisi ollut parempi, osakekauppa vai liiketoimintakauppa. Toisaalta osakekauppa on myyjälle helppo ja veroseuraamukset ovat kohtuullisia, mutta ostajan löytäminen voi olla hankalaa. Ostaja taas suosisi liiketoimintakauppaa, jossa on mahdollisuus poistoihin eikä kaupassa yleensä siirry yritystä koskevia vastuita. Myyjälle liiketoimintakauppa voi aiheuttaa tulon kaksinkertaisen verotuksen, yrityksen ensin maksaessa voitosta veroa ja yrityksen omistajan edelleen tulouttaessa kauppahintaa itselleen koituu siitä yleensä veroseuraamuksia. Alla olevassa kuviossa 4 on tuotu esille

vaiheita, jotka liittyvät yrityskauppaan ja verotukseen sekä kauppahinnan tuloutukseen osakkeenomistajille. Kuviossa ei ole huomioitu kaikkia kauppahinnan tuloutuksen vaihtoehtoja, vaan karkeasti esitetty se kuinka liiketoimintakauppa voi aiheuttaa tulon kaksinkertaisen verotuksen.

KUVIO 4. Kauppahinnan tulouttaminen.

Kuten ylläolevasta kuvioista nähdään, on kauppatavoilla monia eroja ja tässä on esitetty vain myyjää koskeva karkea verotuksellinen näkökulma. Huomioon on otettava kuitenkin monia muitakin seikkoja koskien kauppahintaa, sopimuksia, vastuuta ja muita yrityksen toimintaan liittyviä eriä sekä lopuksi on vielä päädyttävä molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun.

Toimeksiantajan kauppaprosessissa päädyttiin liiketoimintakauppaan, oikean ostajan ilmaantuessa ja ajankohdan ollessa optimaalinen kaupantekoon. Tästä työstä tulikin toteava raportti toimeksiantajan yrityskaupan toteutumisesta osake- tai liiketoimintakauppana sekä niiden mahdollisista veroseuraamuksista, eikä niinkään kaiken kattava selvitys yrityskaupan verovaikutuksista osakkeenomistajille.

LÄHTEET

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas: Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 202.

Lakari, T. 2012. Yritystoiminnan lopettaminen ja sukupolvenvaihdos. 5. uudistettu painos. Helsinki: Verotieto Oy

Immonen, R. 2014. Yritysjärjestelyt. 6. uudistettu painos. Helsinki: Talentum Media Oy

Siikarla, P. 2001. onnistunut yrityskauppa ja sukupolvenvaihdos. Helsinki: Yrityskirjat Oy

Kukkonen, M. & Walden, R. 2011. Pk-yrityksen verosuunnittelu. Helsinki WSOYpro Oy

Koponen, J. 2013. Yrittäjän verokäsikirja. 5. uudistettu painos. Helsinki: Verotieto Oy

Työ- ja elinkeinoministeriö: Yrittäjyyskatsaus 2012. Viitattu 24.5.2016, https://www.tem.fi/files/35080/TEMjul_46_2012_web.pdf

Talouselämä. 2011. Onko yrityskaupassa syntyvä liikearvo haitallista? Viitattu 3.5.2016, <http://www.talouselama.fi/yrityskaupat/onko-yrityskaupassa-syntyva-liikearvo-haitallista-3381588>

Jari Sotka 2011. Osakekauppa vai liiketoimintakauppa? 3/2011. Viitattu 9.5.2016, <http://www.jari-sotka.fi/osakekauppa-vai-liiketoimintakauppa-32011/>

Hans Bertell 2012. Näkökohtia lyhyesti yrityskaupoista ja niihin liittyvistä asioista. Viitattu 25.5.2016, <http://lipas.uwasa.fi/~itv/Bertell.pdf>

Verohallinto 2014. Omaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot luonnollisen henkilön tuloverotuksessa. Viitattu 10.5.2016, [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Omaisuuden_luovutusvoitot_ja_tappiot_luo\(38429\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Omaisuuden_luovutusvoitot_ja_tappiot_luo(38429))

Suomen yrittäjät 2015. Yrityskaupan verotus. Viitattu 13.5.2016, <http://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/minustako-yrittaja/omistajanvaihdos/verotus/yrityskaupan-verotus-320758>

Andoms Oy 2015. Yrityskaupan verotus. Viitattu 13.5.2016, <http://andoms.fi/fi/yrityskaupat/yrityskaupan-verotus>

Jaakko Ossa 2011. Yrityksen myynnin verokohtelu. Lakimies 7-8/2011. Viitattu 18.5.2016, <https://www-edilex-fi.ezp.oamk.fi:2047/lakimies/8405.pdf> (sisäinen lähde)

Verohallinto 2013. Yrityksen sukupolvenvaihdos verotuksessa. Viitattu 16.5.2016, [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Sukupolvenvaihdos/Yrityksen_sukupolvenvaihdos_verotuksessa\(27260\)#Yleist1](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Sukupolvenvaihdos/Yrityksen_sukupolvenvaihdos_verotuksessa(27260)#Yleist1)

Verohallinto 2007. Kiinteistöinvestointien arvonnisäverotus. Viitattu 25.5.2016, [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/Kiinteistöinvestointien_arvonnisäverotus\(10039\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/Kiinteistöinvestointien_arvonnisäverotus(10039))